

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Att.: Emilie Rønn Jensen

Brevet er alene sendt pr. mail til erj@kfst.dk

Ref. MHA/MBJ
mha@djoef.dk

31.08.2020

Djøfs høringssvar til Konkurrencerådets analyse af konkurrencen i advokatbranchen

Under henvisning til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens mail af 12. august 2020 har Djøf følgende kommentarer til disse fire af Konkurrencerådets anbefalinger:

- 1.1 Lempe reglerne for advokatfirmaers ejerskab og ledelse
- 1.3 Åbne for, at advokater må yde juridisk rådgivning under brug af advokattitel fra andre virksomheder end advokatfirmaer
- 1.4 Arbejdsgruppe om optag af andre kandidater end cand.jur. på advokatfuldmægtiguddannelsen
- 1.5 Lempe regler for interessekonflikt vedr. identifikation med kollegers interesser, for brug af informeret samtykke samt ved firmaskift og fusioner

Djøf
Gothersgade 133
1123 København K
Telefon 33 95 97 00
Telefax 33 95 99 99
djoef@djoef.dk
www.djoef.dk

Ad 1.1 Lempe reglerne for advokatfirmaers ejerskab og ledelse

Et af grundprincipperne bag reglerne om interessekonflikter er, at advokaten ikke må tjene to herrer (våbendragers hensynet). Det er et grundlæggende og sundt princip i vores retssamfund, at borgere og virksomheder kan få en rådgiver, som kun tjener klientens interesser.

Djøf vurderer, at der er en risiko for, at det kan blive et problem at opretholde tavshedspligten og den enkelte advokats individuelle uafhængighed, hvis anbefalingen om, at advokatfirmaer kan have eksterne ejere, som samtidig kan øve aktiv indflydelse på firmaet, følges.

Hvis et forsikringsselskab f.eks. køber en overvejende del af et advokatfirma, vil der være en risiko for, at advokaten både skal varetage forsikringsselskabets og klientens interesser. I en forsikrings sag vil en klient dermed ikke være sikker på at kunne få uafhængig rådgivning, og det vil potentielt kunne skade advokatbranchen i og med, at tilliden svækkes. Dersom der bliver sat spørgsmålstejn ved tilliden til

advokaters uafhængighed, indebærer det en risiko for, at borgernes tiltro til retssikkerheden falder.

Herudover risikerer advokaterne konkret at stå i en situation, hvor de må sige fra over for deres arbejdsgiver, dersom dennes interesser er modstridende med klientens for at kunne leve op til de advokatetiske regler. I værste fald kan det at sige fra over for sin arbejdsgiver/nægte at følge sin arbejdsgivers instrukser betyde, at det kan få ansættelsesretlige konsekvenser for advokaten.

Den omstændighed, at den ansatte bliver pålagt at tage hensyn til sin arbejdsgivers interesser, hvor interesserne er i modstrid med klientens, kan også ramme andre ansatte, herunder studenter og medarbejdere, der rådgiver klienter, uanset de ikke skal stå til ansvar for Advokatnævnet. Det kan få den konsekvens, at tilliden mellem leder og medarbejder og medarbejder og klient svækkes.

På den anden side kan det være positivt, at advokatfirmaer kan få tilført ny kapital og nye idéer, således at branchen kan få tilført kompetencer inden for eksempelvis teknologi og innovation og dermed få et bedre grundlag for yderligere at udvikle sig.

Det er dog vigtigt, at der fortsat bliver taget hensyn til reglerne om interessekonflikt, herunder at det sikres, at tavshedspligten, den enkelte advokats individuelle uafhængighed og våbendragers hensynet kan opretholdes.

Lempes reglerne, er det afgørende, at der i udmøntningen af dem som anført i rapporten sættes en grænse for det eksterne ejerskab, at der indføres en "fit-to-own-test" og en partnerprøve samt et yderligere erstatningsansvar for ejere og bestyrelsesmedlemmer.

Retssikkerheden, herunder advokaters uafhængighed og tavshedspligt, må aldrig sættes over styr, og det er vigtigt, at en eventuel regulering tager højde for det.

Ad 1.3 Åbne for, at advokater må yde juridisk rådgivning under brug af advokattitel fra andre virksomheder end advokatfirmaer

I en situation, hvor der åbnes op for, at advokater må yde juridisk rådgivning under brug af advokattitel til eksterne kunder fra andre virksomheder end advokatfirmaer, kan det være et problem, at arbejdsgiver ikke er advokat og dermed ikke skal efterleve de advokatetiske regler.

Det kan medføre konflikter, da det kun er advokaten, der skal stå til ansvar for Advokatnævnet, hvis reglerne ikke overholdes. Det bør overvejes, hvordan man skal håndtere denne problemstilling, herunder om det er nødvendigt, at medlemmer af virksomhedens ledelse, bestyrelse mv skal kunne pålægges et ansvar, som rækker ud over, hvad der ellers gælder i private virksomheder. Endelig kan det overvejes, om ejere og bestyrelsesmedlemmer skal kunne pålægges et yderligere ansvar, hvis centrale advokatetiske hensyn er tilsidesat med bestyrelsens vidende.

Der kan herudover være en risiko for, at der opstår situationer, hvor arbejdsgiverens interesse og ledelsesret ikke er på linje med advokatens efterlevelse af de advokatetiske regler. Denne risiko er f.eks. allerede til stede i dag for (in-house) advokater ansat i organisationer og private virksomheder. Risikoen må vurderes at være større i de tilfælde, hvor advokaten er ansat i en virksomhed til at sælge juridisk rådgivning til eksterne kunder.

Som in-house advokat i en virksomhed varetager man som udgangspunkt sin arbejdsgivers interesser. Som advokat i en interesseorganisation varetager man både sin arbejdsgivers og medlemmets interesse, hvilke dog ofte vil være sammenfaldende. Der er større risiko for, at interesserne ikke vil være sammenfaldende, og måske endda ligefrem modstridende, i en privat virksomhed som sælger juridisk rådgivning til eksterne kunder, da virksomheden har en økonomisk interesse i at rådgive kunderne. Advokatfirmaer har også en økonomisk interesse, men ledelsen og de ansatte advokater i advokatfirmaer er underlagt strenge regler om interessekonflikter, som ikke finder anvendelse i andre professioner.

Man kan frygte, at man ikke i samme grad vil have fokus på uafhængighed og retssikkerhed i private virksomheder.

Derudover er der en risiko for, at advokaten kommer til at tjene to herrer (våbendragerhensynet), hvilket giver udfordringer i forhold til reglerne om interessekonflikter og dermed retssikkerheden.

Der bør sikres interne procedurer i virksomheden, der medfører, at advokaten kan overholde de advokatetiske regler om interessekonflikter. Herunder en procedure til at sikre overholdelsen af pkt. 12.1 i de advokatetiske regler om, at advokaten ved modtagelsen af enhver ny sag i rimeligt omfang skal sikre sig mod, at der kan opstå tvivl om advokatens iagttagelse af bestemmelserne om interessekonflikt.

På baggrund af ovenstående kan Djøf ikke anbefale at ændre retsplejelovens § 124, således at ansatte i andre rådgivningsvirksomheder end advokatfirmaer får mulighed for at anvende deres titel som advokat, når de yder juridisk rådgivning til eksterne kunder.

Ad 1.4 Arbejdsgruppe om optag af andre kandidater end cand.jur. på advokatfuldmægtiguddannelsen

Djøf henstiller til så tidligt som muligt at blive en del af den arbejdsgruppe, der måtte blive nedsat for at undersøge mulighederne for optag af andre kandidater end cand.jur. på advokatfuldmægtiguddannelsen. Djøf vil kunne bidrage med viden om og indsigt i andre kandidaters kompetenceniveau og forhold i øvrigt.

Ad 1.5 Lempe regler for interessekonflikt vedr. identifikation med kollegers interesser, for brug af informeret samtykke samt ved firmaskift og fusioner

Djøl oplever jævnligt, at studerende, advokatfuldmægtige og advokater henvender sig med frustrationer over, at de ikke kan tage ansættelse hos et andet advokatfirma pga. reglerne om interessekonflikt.

De nuværende regler om, at der opstår en interessekonflikt ved såkaldt "identifikation", begrænser Djøfs medlemmers mobilitet.

Djøl anbefaler derfor, at de advokatetiske reglers punkt 12.4 om, at man besmittes af kolleger, ikke længere skal være gældende.

I forhold til anbefalingen om, at afsnit 12 i de advokatetiske regler præciseres med en bagatelgrænse og en cool-off periode for, hvor længe en interessekonflikt knyttet til en kunde påvirker muligheden for medarbejderskift eller fusion mellem advokatfirmaer, bør det overvejes om cool-off periodens længde kan variere f.eks. alt efter sagens karakter, den ansattes involvering og den ansattes stilling. En generel grænse på 5 år synes for lang.

I øvrigt er tavshedspligten jo fortsat gældende, og dermed har en advokat, som skifter til en konkurrent (som eventuelt repræsenterer en modpart til en klient), fortsat tavshedspligt om de forhold, som advokaten er blevet bekendt med i sin tidligere ansættelse som advokat for klienten. Videregivelse af oplysninger om klientens forhold fra et tidligere ansættelsesforhold vil i sig selv vil være en overtrædelse af god advokatskik.

Dersom man åbner op for, at medarbejdere frit kan skifte arbejdsplads, uden krav om, at interessekonflikter samtidig udredes, kan der opstå en risiko for, at de ansatte, på trods af reglerne om tavshedspligt, pålægges kunde- og konkurrenceklausuler, som det ses i revisionsbranchen. Særligt konkurrenceklausuler vil være ødelæggende for mobiliteten og dermed konkurrencen i advokatbranchen.

Med venlig hilsen

Henning Thiesen
Formand for Djøl